

İNGİLİZ İŞÇİ SINIFI TARİHİNDE BİR KEZ SÖMÜRGEÇİLİĞE KARŞI ÇIKTI

Aydınlık Dergisi, 18 Temmuz 2004

Yıldırım Koç

İngiliz işçi sınıfının sendikal alandaki temsilcisi Sendikalar Kongresi (TUC), tarihinde bir kez sömürgeçiliğe karşı çıktı. Bu tavırda da, Komintern'in zorlamasıyla İngiliz komünistlerinin sömürgecilik karşıtı bir tavır uygulamaları ve sendikalarda bu politikayı hakim kılmaları etkili oldu. Bu olayın hemen arkasından da komünistler sendikalardan büyük ölçüde tasfiye edildi.

Komintern'in 1924 yılı Haziran-Temmuz aylarındaki Beşinci Kongresi'nde İngiltere'nin ve Fransa'nın sömürgecilik politikalarına karşı bu ülkelerdeki komünist partilerinin takındığı tavır eleştirildi. Manuilsky yaptığı konuşmada, metropol ülkelerdeki komünist partilerin sömürgecilik karşıtı propagandada yetersiz kaldıklarını belirtti ¹. Manuilsky, "bir yıl önce, efendilerine karşı ayaklanmaları için sömürgelerdeki kölelere çağrı yayınladıklarında, Cezayir'deki bir Fransız komünist grubun bunu protesto ederek, Fransa'nın sömürgelerine uygarlık getirdiğini" ileri sürdüğünü belirtti. Fransız Komünist Partisi "Fransa'daki sömürge işçilerini örgütlemek için hiçbirşey yapmamıştı." İngiliz Komünist Partisi de bu konuda "pasifti." Ho Chi Minh, Beşinci Kongre'ye "Ulusal Sorunlar ve Sömürge Sorunları" konusunda sunduğu raporda İngiltere Komünist Partisi'ni şöyle eleştiriyordu ²:

"İngiltere, Hollanda, Belçika ve diğer ülkelerin Komünist Partilerine gelince, bunlar, kendi ülkelerinin burjuva sınıfları tarafından gerçekleştirilmiş olan sömürgeci işgallerle baş edebilmek için ne yapmışlardır? Lenin'in siyasi programını kabul ettikleri günden beri, kendi ülkelerinin işçi sınıfını adil enternasyonalizm ruhuyla eğitmek ve sömürgelerdeki emekçi kitlelerle yakın ilişki kurmak için ne yapmışlardır? Partilerimizin bu alanda yaptıkları hemen hemen değersizdir. Bana gelince, ben bir Fransız sömürgesinde doğdum ve Fransız Komünist Partisi'nin üyesiyim; ve üzülerek belirtiyorum ki, Komünist Partimiz sömürgeler için hemen hemen hiçbirşey yapmamıştır."

Komintern'in Beşinci Kongresi sonrasında İngiltere Komünist Partisi önemli bir çalışma başlattı. Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi ile İngiltere Komünist Partisi temsilcilerinin 1924 yılında yaptıkları bir toplantıda işçi hareketinde Ulusal Azınlık Hareketi adıyla bir yapılanmaya gidilmesi kararlaştırıldı. Sendikalarda Komünist Partisi'nin etkisini artırmayı amaçlayan bu yapılanma, ilk konferansını 1924 yılı Eylül ayında toplandı. Toplantıya 270 delege katıldı. 1925 yılı Ocak ayında yapılan ikinci konferansa katılan 630 delege ise, 750 bin sendika üyesini temsil ettiğini ileri sürüyordu. Ulusal Azınlık Hareketi, ikinci konferansında, Hindistan'a sendika örgütçüleri gönderme kararı aldı ³.

İngiliz Sendikalar Kongresi'nin 1925 yılı sonbaharında Scarborough'da yapılan genel kurulunda komünistler önemli ölçüde etkili oldular. Bu durum, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi tarafından İngiltere Komünist Partisi'ne 26 Eylül 1925 günü yazılan mektupta açık bir biçimde belirtildi. Mektupta, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'nin Örgütlenme Bölümü'nün kısa bir süre önce yapılan toplantısında, İngiltere Komünist Partisi'nin örgütlenme durumunun değerlendirildiği ve işçi kitleleri arasında Parti'nin etkisinin hızla gelişmekte olduğundan memnun olduğu belirtiliyordu ⁴. "Parti'nin artan etkisi, Scarborough Sendika Kongresi'nde tartışmalarda ve kararlarda tatmin edici bir biçimde yansıtılmıştır" deniyordu. Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi Altıncı Plenum Toplantısında İngiltere Sorunu konusunda alınan kararda da, "İngiliz işçilerinin daha devrimci

¹ "Extracts from a Manifesto to the Peoples of the East Issued by the Fifth Comintern Congress," Degras, J., , **The Communist International 1919-1943 Documents, Vol.II, 1923-1928**, Oxford University Press, London, 1960, s.157.

² Ho Chi Minh, "Report on the National and Colonial Questions at the Fifth Congress of the Communist International," www.marxists.org/reference/archive/ho-chi-minh/works/1924/07/08.htm.

³ Degras, J., a.g.k., 1960, s.262.

⁴ "Letter From the Organization Department of the ECCI to the Central Committee of the CPGB," Degras, J., a.g.k., 1960, s.234.

bir tavra doğru ilerlediğinin” göstergelerinden biri olarak, İngiliz Sendikalar Kongresi’nin Scarborough kongresinde emperyalizm konusunda alınan karar gösteriliyordu. Ayrıca, İngiltere Komünist Partisi’nin görevleri olarak, “Azınlık Hareketi’ni sonuna kadar desteklemek” de yer alıyordu ve şöyle deniyordu: İngiltere Komünist Partisi “ezilen sömürge halklarının mücadelesinde aktif bir yer almalıdır ve İngiliz emperyalizmine karşı her isyan hareketini desteklemesi için İngiliz emekçi kitlelerini seferber etmelidir.”⁵

İngiliz Sendikalar Kongresi’nin 1925 yılı Eylül ayında yapılan Scarborough Kongresi⁶ gerçekten İngiltere işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihinde örneği olmayan bir toplantıdır. Kongre’ye Terziler ve Giyim İşçileri Sendikası tarafından sunulan karar tasarısı şöyleydi⁷: **“Bu Kongre ilan eder ki, Sendikacılık Hareketi, sendikaların işçilerin partisi ile birlikte kapitalizmi devirmek için mücadele etmesini hazırlamak amacıyla, örgütlenmelidir.”** Tasarı, 1,2 milyon karşı oya karşılık, 2,5 milyon destek oyuyla kabul edildi.

“Emperyalizm” başlıklı karar tasarısı Mefruşat Meslekler Birliği tarafından önerildi. 79 bin üyeyi temsil eden delegeler tasarı aleyhinde oy kullanırken, 3 milyon 82 bin üyeyi temsil eden delegeler tasarıyı desteklediler ve aşağıdaki önemli tasarı kabul edildi:

“Bu Sendikalar Kongresi inanmaktadır ki, İngiliz olmayan halkların İngiliz Hükümeti’nin hakimiyeti altında olması, İngiliz kapitalistlerine (a) ucuz hammadde kaynakları ve (2) ucuz ve örgütsüz emek sömürge ve bu emeğin rekabetini, İngiltere’deki işçilerin standartlarını düşürmede kullanmayı sağlamak amacıyla yönelik bir tür kapitalist sömürüdür.

Bu Sendikalar Kongresi, “emperyalizme tümüyle karşı olduğunu ilan eder ve (1) İngiliz İmparatorluğu’nun her tarafındaki işçilerin çıkarlarını korumak amacıyla sendikalar ve siyasal partiler örgütlenmesini desteklemeye ve (2) İngiliz İmparatorluğu içindeki tüm halkların, İmparatorluk’tan tamamiyle ayrılmayı seçme hakkı da dahil olmak üzere, kendi kaderlerini belirleme hakkını desteklemeyi karara bağlar.”⁸

Ancak TUC’de bir daha böyle bir kongre yaşanmadı. 1926 genel grevi yenilgisi ve sonrasında komünistler tasfiye edildi. Özellikle TUC’nin 1928 yılı Eylül ayında ve 1929 yılı Eylül ayında yapılan kongrelerinde, komünistlere karşı açık tavır alındı⁹. İngiliz işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin büyük bölümü de, İngiliz emperyalizminin sömürsünden pay alma ve bu politikaları destekleme çizgisini sürdürdü ve sürdürüyor.

⁵ “Extracts from the Resolution on the Sixth ECCI Plenum on the English Question,” Degras, J., a.g.k., 1960, s.264, 265.

⁶ TUC, **Report of Proceedings at the 57th Annual Trades Union Congress held at Scarborough**, London, 1925.

⁷ TUC, a.g.k., 1925, tartışmalar: s.437-441; karar: s. 568.

⁸ TUC, a.g.k., 1925, tartışmalar: s.553-555; karar: s. 578.

⁹ TUC, **Report of Proceedings at the 60th Annual Trades Union Congress Held at Swansea**, London, 1928, s. 313-315;354-361; 468-471. TUC, **Report of Proceedings at the 61st Annual Trades Union Congress Held at Belfast**, London, 1929, s.168-182.